

ชื่อวิทยานิพนธ์ การยอมรับการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซังข้าวของเกษตรกรในอำเภอศรีมโหสถ
จังหวัดปราจีนบุรี

ผู้วิจัย นางเนาวรัตน์ ทิพสุวรรณธ์ รหัสนักศึกษา 2539002465

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สินีสุข กระจุกเมือง แสนเสริม

(2) รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) การยอมรับการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ของเกษตรกร และ (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ของเกษตรกร

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากร คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรีที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซังข้าวแทนการเผาเพื่อปรับปรุงดินและลดภาวะโลกร้อน ปี 2554 จำนวน 150 คน เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรมากกว่าครึ่งเป็นหญิง มีอายุเฉลี่ย 52.10 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร เกือบครึ่งเป็นสมาชิก ธกส. โดยผู้เงินมาใช้ในการทำนา เกษตรกรมีประสบการณ์การทำนาเฉลี่ย 25.01 ปี ส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ส่วนบุคคล เกษตรกรมากกว่าครึ่งมีพื้นที่เป็นของตนเอง มีการทำนาโดยอาศัยน้ำฝน เกษตรกรทั้งหมดทำนาหว่านปีละ 2 ครั้ง (2) โดยภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่ยอมรับขั้นตอนการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซังข้าวไปปฏิบัติ ยกเว้น การเก็บตัวอย่างดินในแปลงนาไปตรวจวิเคราะห์ การวัดค่า pH ของดินในแปลงก่อนใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ เมื่อทดสอบความรู้พื้นฐานในการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซังข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป (3) ปัญหาสำคัญในการนำขั้นตอนการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซังข้าวไปปฏิบัติ คือ เกษตรกรต้องใช้อุปกรณ์ในวัดค่า pH และไม่มีแหล่งน้ำในแปลง โดยเสนอแนะว่าหน่วยงานของรัฐควรให้การสนับสนุนน้ำมันเพื่อสูบน้ำเข้านา

คำสำคัญ การยอมรับของเกษตรกร หัวเชื้อจุลินทรีย์ จังหวัดปราจีนบุรี

Thesis title: Farmers' Adoption of Concentrated Effective Microorganism Utilization for Rice Straw Degradation in Si Mahosot District of Prachin Buri Province

Researcher: Mrs. Naowarat Thipsuwan; **ID:** 2539002465;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Sineenuch Krutmuang Sanserm, Associate Professor; (2) Dr. Paranee Tangwiwat, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this research were to study (1) socio-economic situations of farmers, (2) farmers' adoption of concentrated effective microorganism utilization, and (3) problems and suggestions for concentrated effective microorganism utilization by farmers.

The population in this research comprised 150 rice farmers in Si Mahosot District of Prachinburi Province who participated in the extension project of concentrated effective microorganism utilization for reducing rice straw burning as well as to improve soil and reduce global warming. The data were collected from all population by using interviewed questionnaire. The statistical methods were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean and standard deviation.

Research findings were: (1) Over half of the studied farmers were female with the average age of 52.10 years. Most of them completed education at primary education and were members of agricultural institutes. Almost half of them were customers of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives and applied to get a loan for spending on their rice cultivation. The experience in rice-cultivation was at average of 25.01 years. Most of them gained knowledge from personal media. Over half of them had their own land. In rice cultivation, they depended on seasonal rainfall. Most of them planted rice by direct seeding twice a year (2) From overall, most of the farmers adopted and simply followed the process of concentrated effective microorganism utilization for rice straw degradation, except for taking soil sample from their paddy field to analyze and to find soil pH in the paddy field prior to the utilization of concentrated effective microorganism. However, after the test of their basic knowledge in the concentrated effective microorganism utilization for rice straw degradation, most of the farmers' knowledge appeared to be at medium level and above. (3) The most serious problems in the adoption of concentrated effective microorganism utilization for rice straw degradation were farmers did not have equipment to measure soil pH and there were no water source in their paddy field. Therefore, they suggested that government organizations should support them with fuel to pump water into their paddy field.

Keyword: Farmers' adoption, Concentrated effective microorganism, Prachin Buri Province